

Józef Bielski

Rok Wydawniczy 1969 : nowości Wydawnictwa Prawniczego

Palestra 13/2(134), 118-123

1969

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

*)

Wprawdzie sama sprawa znalazła się już dawno na właściwej drodze, ale z kronikarskiego obowiązku należy odnotować krytykę prasową, jaką ona wywołała. Chodzi mianowicie o publicystyczną wypowiedź Jana Brodzkiego pt. *Adresaci*, zamieszczoną w „Trybunie Ludu” (nr 5 z dn. 6 stycznia br.).

Autor, prowadzący w dzienniku stały, cotygodniowy dział pod nazwą „Korespondencyjne rozmowy”, omawia zazwyczaj bardziej ważne społecznie skargi obywateli, kierowane do „Trybuny” jako do organu prasowego KC PZPR, i wyniki interwencji prasowej w sprawach będących przedmiotem listów czytelników.

Tym razem spośród trzech zaprezentowanych skarg jedna została zaadresowana wprost do Rady Adwokackiej w Warszawie.

Jak wynika z relacji red. Jana Brodzkiego, omawiana skarga znalazła się w Warszawskiej Radzie Adwokackiej, gdzie jednak nie od razu poinformowano redakcję o toku załatwienia. Skłoniło to Autora do wyrażenia kilku krytycznych uwag.

Powyższy artykuł jest przykładem nieporozumień, do jakich dochodzi wskutek braku należytej informacji o stanie sprawy i obowiązku reagowania na krytykę prasową.

Aby w przyszłości tego rodzaju sytuacja się nie powtórzyła, Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej na posiedzeniu w dniu 9 stycznia br. postanowiło — jak czytamy w pkt 15 protokołu z tego posiedzenia — „przypomnieć radom adwokackim o konieczności przestrzegania obowiązujących przepisów w zakresie odpowiedzi na interwencje i krytyki prasowe”.

S. M.

JÓZEF BIELSKI

Rok Wydawniczy 1969 — Nowości Wydawnictwa Prawniczego

Plan wydawniczy, jaki ma do wykonania w roku bieżącym Wydawnictwo Prawnicze, realizuje — podobnie jak w latach ubiegłych — tę samą politykę zaspokajania przede wszystkim potrzeb praktyki prawniczej w szerokim tego słowa znaczeniu, a więc prawników-praktyków zatrudnionych zarówno w aparacie wymiaru sprawiedliwości i w organach ścigania, jak i w arbitrażu gospodarczym i aparacie administracyjnym oraz w przedsiębiorstwach państwowych i spółdzielczych. Wpływa to z kolei na charakterystyczne ukształtowanie naszego asortymentu książkowego z jego podziałem na zbiory przepisów prawnych (z przypisami i objaśnieniami), komentarze, opracowania dla praktyki, broszury popularnonaukowe, wreszcie monografie naukowe z różnych dziedzin prawa, przy czym liczba

tych monografii — dzięki zwiększającemu się przydziałowi papieru dla Wydawnictwa — wzrasta z każdym rokiem.

Plan tegoroczny nie uwzględnia jeszcze w szerszym zakresie tematyki karnej, gdyż — jak wiadomo — nie zostały dotychczas uchwalone nowe akty z dziedziny prawa karnego w ramach zbliżającej się już do końca wielkiej kodyfikacji prawa w Polsce Ludowej. Ze zwiększoną więc produkcją w zakresie prawa karnego należy się liczyć dopiero od 1970 r.

Niniejsza informacja ma na celu zawiadomienie szerokiego ogółu prawników — sędziów, prokuratorów, adwokatów, radców prawnych, pracowników arbitrażu gospodarczego i administratywistów, aplikantów sądowych i adwokackich oraz akademickiej młodzieży prawniczej, która też korzysta z książek Wydawnictwa w celach dydaktycznych — o książkach prawniczych, jakie mają się ukazać nakładem Wydawnictwa w roku bieżącym, i umożliwienie im w ten sposób wybrania z tej produkcji pozycji, które będą dla nich najbardziej przydatne bądź użyteczne.

1. Przystępując do omówienia tematyki zamierzonej produkcji tegorocznej, należy zacząć — tradycyjnie zresztą — od cywilistyki. Tu na pierwszy plan wybija się bezsprzecznie obszerny Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego, którego autorami są: I Prezes SN prof. Z. Resich, em. sędzia SN B. Dobrzański, nieżyjący już em. sędzia SN prof. M. Lisiewski oraz prof. W. Siedlecki. To fundamentalne opracowanie nowego procesu cywilnego, które z przyczyn od Wydawnictwa niezależnych nie mogło się ukazać w końcu zeszłego roku, zostanie dostarczone na półki księgarskie w marcu br. Pozycja ta przeznaczona jest głównie dla praktyków wymiaru sprawiedliwości, ale prezentuje także wiele ciekawych wywodów teoretycznych na bardzo wysokim poziomie.

Ciekawą pozycją dla praktyki sądowej i administracyjnej będzie także praca sędziów M. Gintowta i S. Rudnickiego pt. „Zagadnienia prawne nieruchomości w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego”, zawierająca skrupulatnie zebrany zbiór orzeczeń SN dotyczących nieruchomości z zakresu prawa rzeczowego, spadkowego itd.

Również głównie dla praktyki przeznaczona jest praca S. Garlickiego, M. Piearskiego i A. Stelmachowskiego pt. „Odpowiedzialność cywilna za niedobory”. Jest to nowe opracowanie, rozszerzone i uaktualnione, poparte bogatym orzecznictwem SN.

Reszta prac cywilistycznych — poza zbiorem przepisów dotyczących prawa wekslowego i czekowego — to monografie (większość z nich stanowią prace habilitacyjne), z czego aż trzy z zakresu prawa rzeczowego. Pierwsza z nich to „Ochrona własności w świetle przepisów prawa cywilnego PRL (rei vindicatio — actio negatoria)”, której autorem jest dr T. Dybowski. Praca ta poświęcona jest cywilnoprawnym środkom ochrony własności, tj. roszczeniu windykacyjnemu i negatoryjnemu, ze szczegółowym omówieniem treści tych roszczeń, ich cech charakterystycznych itp. Drugą pracą monograficzną dotyczącą prawa rzeczowego jest książka prof. A. Kunickiego pt. „Domniemanie w prawie rzeczowym”, w której autor omawia domniemanie dobrej wiary, domniemanie na podstawie art. 341 k.c. i in. Wreszcie trzecim tytułem z zakresu prawa rzeczowego jest praca E. Kitłowskiego pt. „Surogacja rzeczowa w prawie cywilnym”, poświęcona trudnemu tematowi, jaką jest spotykana w praktyce sądowej problematyka omawianej surogacji, występującej np. przy bezpodstawnym wzbogaceniu, hipotece i zastawie,

przy zbyciu spadku itd., a polegającej na zastępowaniu jednych przedmiotów świadczenia innymi.

Wśród innych monografii z cywilistyki na podkreślenie zasługują prace: M. Rafacz-Krzyżanowskiej pt. „Odpowiedzialność majątkowa pracownika wobec zakładu pracy”, która zawiera opracowanie naukowe — z uwzględnieniem jednak potrzeb praktyki — zasad tej odpowiedzialności i problematyki odszkodowań z tego tytułu; A. Zielińskiego pt. „Ochrona roszczeń pracowników w sądowym postępowaniu cywilnym”, dotycząca ochrony roszczeń pracownika względem zakładu pracy oraz zakresu tej ochrony; M. Sawczuka pt. „Wznowienie postępowania cywilnego”, poświęcona pogłębionej analizie charakteru skargi o wznowienie.

Wreszcie problematyka prawna wyłaniająca się na tle usług transportu jest przedmiotem opracowania dwu pozostałych monografii. Autor jednej z nich, J. Fabian, poświęca swą pracę („Umowa o przewóz lotniczy w prawie polskim”) zagadnieniu unormowania cywilnoprawnego przewozu lotniczego w świetle przepisów polskich i międzynarodowych, a autor drugiej, A. Wąsiewicz, omawia w swym opracowaniu („Odpowiedzialność cywilna za wypadki samochodowe na tle obowiązkowego ubezpieczenia”) kwestię tej odpowiedzialności w ścisłym związku z systemem obowiązkowego ubezpieczenia.

2. Graniczące z prawem cywilnym prawo pracy i prawo ubezpieczeń społecznych reprezentuje 5 pozycji. Najcenniejszą spośród nich dla praktyki będzie uaktualnione wznowienie fundamentalnego, dwutomowego zbioru przepisów prawa pracy z orzecznictwem w opracowaniu J. Zielińskiego pt. „Prawo pracy. Przepisy, orzecznictwo, wyjaśnienia.” Sektorowi spółdzielczemu duże usługi powinna oddać przeznaczona dla praktyki monografia M. Gersdorfa pt. „Ustanie spółdzielczego stosunku pracy”. Pożyteczną i przydatną w praktyce pozycją będzie opracowanie J. Kruszewskiej i T. Jackowskiego pt. „Dyscyplina pracy. Przepisy i objaśnienia”, a cennym poradnikiem dla członków i pracowników gromadzkich rad narodowych — książka A. Szczepańskiego i S. Ślubowskiego pt. „Prawa i obowiązki osób zatrudnionych w zakładach podległych gromadzkim radom narodowym”, poświęcona omówieniu uprawnień i obowiązków pracowników tych przedsiębiorstw i zakładów, które podlegają gromadzkim radom narodowym.

Ostatnią wreszcie pozycją z omawianego działu prawa będą „Nowe przepisy o zaopatrzeniach emerytalnych” w opracowaniu T. Wasyleckiego. Zbiór ten, przewidziany do wydania jeszcze w ubiegłym roku i od dawna oczekiwany, nie mógł być wcześniej wydany wskutek nieukazania się we właściwym czasie ważnych rozporządzeń wykonawczych do zasadniczej ustawy z dnia 23.I.1968 r. o p.z.e. i do innych aktów normatywnych.

3. W dziedzinie prawa karnego zacząć należy od zbiorów przepisów związanych ściśle z zakończeniem kodyfikacji prawa i procesu karnego. Wydanych więc zostanie — w miarę możliwości jak najszybciej od chwili ukazania się ich w Dzienniku Ustaw — 5 tytułów zawierających nowe teksty: kodeksu karnego, kodeksu postępowania karnego, kodeksu karnego wykonawczego, prawa o wykroczeniach i prawa o orzecznictwie karno-administracyjnym oraz ustawy o zapobieganiu i zwalczaniu demoralizacji i przestępczości nieletnich.

Z pozycji monograficznych problematyce socjologiczno-prawnej środowiska nieletnich poświęcona jest książka P. Zakrzewskiego pt. „Zjawisko wykołejenia społecznego młodzieży na terenach uprzemysłowionych (wyniki badań w Nowej Hucie)”. Jest to praca z cyklu publikacji Ośrodka Badań Przestępczości przy Minister-

stwie Sprawiedliwości. Autor w pracy swej stara się wyjaśnić, czy i jakie związki zachodzą między procesem uprzemysławiania terenu a przestępczością nieletnich oraz jaka jest etiologia tej przestępczości.

'Odpowiednikiem bardzo cenionej przez cywilistów „Bibliografii prawa i procesu cywilnego” (autor: Z. Trybulski) będzie analogiczna pozycja dla karników, mianowicie przygotowana przez sędziego Z. Najgebauera i dra Prusaka „Bibliografia prawa i postępowania karnego za lata 1944—1964. Literatura, orzecznictwo”.

Do omawianej tu dziedziny prawa zaliczyć także trzeba książkę poświęconą jubileuszowi prof. W. Świdy. Jest to zbiorowa praca (pod red. J. Fiemy, W. Gutenkunga i S. Huberta) pt. „Studia prawnicze. Księga ku czci profesora Witolda Świdy”, zawierająca szereg krótkich prac (głównie z dziedziny prawa karnego), napisanych przez wybitnych autorów, wśród których są uczniowie i wychowankowie Jubilata.

Dalszy zeszyt (IV) z serii prac Instytutu Ekspertyz Sądowych im. prof. J. Sęhna w Krakowie („Z zagadnień kryminalistyki”) poświęcony jest jubileuszowi 40-lecia istnienia tego Instytutu. Zeszyt ten zawiera m.i. artykuły o tematyce specjalistycznej z dziedziny kryminalistyki, toksykologii itp.

4. Wśród pozycji należących do dziedziny prawa administracyjnego przeważną ich część będą stanowić specjalne opracowania dla praktyki. Chodzi tu głównie o zbiory przepisów z komentarzami lub krótszymi objaśnieniami.

Tak więc praktyka finansowa otrzyma w roku bieżącym następujące prace z zakresu ustawodawstwa podatkowego i dewizowego: J. Białobrzeskiego „Podatek obrotowy i podatek dochodowy”, komentarz uwzględniający zmienione ostatnio przepisy o podatkach obrotowym i dochodowym; J. Franza „Niektóre podatki i opłaty terenowe”, przydatny dla praktyki podatkowej komentarz do przepisów normujących takie podatki, jak np. od nieruchomości, lokali itp.; J. Proroka „Podatki i inne należności od rolników”, praktyczny komentarz do przepisów o podatku gruntowym, opłacie elektryfikacyjnej itp.

Dla radców prawnych zatrudnionych w jednostkach gospodarki społecznej oraz dla praktyki arbitrażowej pożyteczne będą następujące opracowania (w formie zbiorów ważniejszych przepisów z orzecznictwem i objaśnieniami): M. Adrełowicza i E. Kuleszy „Umowy o wykonanie inwestycji budowlanych” (pod red. W. Bagińskiego, wiceprezesa GKA) oraz tegoż W. Bagińskiego i C. Dębskiego „Sprzedaż i dostawa w obrocie społecznym”. W ostatniej z wymienionych prac zawarte są także — prócz przepisów o ogólnych warunkach sprzedaży i dostawy — niektóre przepisy branżowe.

Również dla jednostek gospodarki społecznej zaangażowanych w obrót zagraniczny oraz dla organów dewizowych i celnych przeznaczony jest komentarz Z. Bidzińskiego i K. Sosnowskiego pt. „Ustawodawstwo dewizowe”, wyjaśniający ważne dla gospodarki narodowej, a niełatwe przepisy dewizowe. Jest to tytuł wznowiony, uaktualniony.

Ważna społecznie dziedzina ubezpieczeń gospodarczych (tj. majątkowych i osobowych) została omówiona wyczerpująco w zbiorze przepisów z komentarzem i orzecznictwem pt. „Prawo ubezpieczeń gospodarczych”, którego autorami są radcowie prawni PZU: K. Karśnicki i J. Ławrynowicz.

Do omawianego tu typu prac należy także zbiór przepisów R. Oleszyńskiego pt. „Przepisy o gospodarowaniu, eksploatacji i ruchu pojazdów samochodowych”, t. II, uwzględniający ostatnie zmiany w tej materii. W zbiorze tym, przeznaczonym

głównie dla gospodarki uspołecznionej i spółdzielczej, mieści się także uzupełnienie do tomu I, który ukazał się w końcu 1967 r.

Do prac monograficznych z dziedziny prawa administracyjnego, jakie się ukazały w roku bieżącym, należą: praca zbiorowa pod red. J. Starościaka i J. Łętowskiego pt. „Funkcjonowanie administracji w świetle orzecznictwa”, t. II, zawierająca zbiór głos do wydanych przez Sąd Najwyższy i centralne organy administracji państwowej orzeczeń i decyzji w sprawach z zakresu prawa administracyjnego (pozycja wydawana w ramach planu Instytutu Nauk Prawnych PAN); monografia A. Rosienkiewicz pt. „Rozprawy zakładowe i sygnalizacyjne w postępowaniu arbitrażowym”; praca A. Wasilewskiego pt. „Obszar górniczy. Zagadnienia prawne”, stanowiąca próbę monograficznego ujęcia prawnej problematyki tzw. obszaru górniczego; monografia J. Wiącek-Orłowskiej pt. „Nadzór nad stowarzyszeniami”, poświęcona omówieniu nadzoru administracyjnego nad stowarzyszeniami.

Z pozycji wyłącznie niemal tekstowych z zakresu prawa administracyjnego ukazą się następujące zbiory przepisów: „Postępowanie egzekucyjne w administracji”; „Prawo o aktach stanu cywilnego”; wznowienie: „Przepisy celne dla osób wyjeżdżających za granicę i otrzymujących paczki z zagranicy” (wraz z tabelami opłat celnych); „Przepisy dotyczące komorników” (z uwzględnieniem znolizowanych przepisów i nowej taksy); „Prawo o notariacie oraz przepisy wykonawcze i związkowe” (autorzy opracowania: Z. Krauze i T. Szawłowski, uwzględniające aktualny stan prawny; wreszcie „Kodeks drogowy. Zbiór przepisów”, dalsze kolejne wydanie, uwzględniające zmiany, jakie do przepisów o ruchu drogowym zostały wprowadzone w 1968 r. Należy sądzić, że nakład 300 000 egz. powinien w znacznym stopniu zaspokoić ogromne zapotrzebowanie na tę ostatnią pozycję.

5. Z pozostałych dziedzin prawa na uwagę zasługują pozycje następujące.

Z zakresu prawa państwowego należy przede wszystkim wymienić broszurę pt. „Ordynacje wyborcze do Sejmu i rad narodowych” ze wstępem autorstwa S. Geberta. Wydanie tej pozycji jest ściśle związane z wyborami, jakie się odbędą do Sejmu i rad narodowych w roku bieżącym.

Następna pozycja to praca zbiorowa pod red. adw. S. Garlickiego pt. „Przepisy o adwokaturze. Komentarz”, zawierająca wszystkie ważniejsze akty normatywne dotyczące adwokatury, a więc tekst ustawy o ustroju adwokatury, tekst Zbioru zasad etyki adwokackiej i godności zawodu, teksty licznych rozporządzeń wykonawczych, zarządzeń, okólników, uchwał, regulaminów i instrukcji, orzecznictwo dyscyplinarne itp. — z komentarzem. Autorami tej pracy są wybitni znawcy przedmiotu, przedstawiciele naszej adwokatury.

Z zakresu prawa rolnego ukazą się dwa tytuły: M. Błażejczyka pt. „Zaopatrzenie rolnictwa i wsi w wodę”, praca omawiająca sprawę budowy i eksploatacji urządzeń zbiorowego zaopatrywania w wodę przy współudziale państwa i wsi; H. Skiby pt. „Wkłady gruntowe w rolniczych spółdzielniach produkcyjnych. Zagadnienia prawne” (monografia w ramach planu Instytutu Nauk Prawnych PAN).

Z tematyki dotyczącej zbrodni hitlerowskich wymienić należy pozycje następujące: dwa kolejne zeszyty „Biuletynu Głównej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce”, na które złożą się liczne, oparte na autentycznych źródłach i dokumentach artykuły; S. Piotrowskiego „Proces Hansa Franka i dowody przeciwko SS”, praca monograficzna poświęcona przewodowi sądowemu w procesie Hansa Franka, stanowiąca II część cyklu pt. „Sprawy polskie przed Między-

narodowym Trybunałem w Norymberdze" (I część pt. „Dziennik Hansa Franka” ukazała się w 1957 r.); cenne wydawnictwo dokumentalne pt. „Zbrodnie hitlerowskie na dzieciach i młodzieży polskiej w latach 1939—1945” (ze wstępem M. Regent-Lechowicz), zawierające wstrząsający w swej wymowie zbiór krótkich opowiadań poświęconych eksterminacji dzieci polskich w różnych obozach i w Zamojszczyźnie przez hitlerowskiego okupanta.

6. Wreszcie spośród tzw. tytułów różnych ukazały się — poza popularnym już w tej chwili w środowisku sędziowskim, prokuratorskim i adwokackim „Informatorem Prawniczym” na rok 1970 — dwie pozycje związane z 25-leciem PRL. Pierwsza z nich to jubileuszowe wydawnictwo resortu Ministerstwa Sprawiedliwości, składające się z dwóch części, przy czym pierwsza poświęcona będzie dobrokowi wymiaru sprawiedliwości PRL w budowie socjalizmu, sprawom kadrowym resortu, kodyfikacji prawa w PRL, wykonawstwu orzeczeń sądowych oraz problematyce sądownictwa i zakładów dla nieletnich, a część druga — o charakterze informatora — zapozna czytelnika ze strukturą organizacyjną i obsadą personalną centrali resortu, Sądu Najwyższego, wszystkich sądów powszechnych i sądów ubezpieczeń społecznych, notariatu i niektórych jednostek obsługujących resort. Następną pozycją związaną z jubileuszem Polski Ludowej to zbiór pt. „Pamiętniki prawników”. Zbiór ten obejmuje 13 najlepszych prac spośród nadesłanych na konkurs, zorganizowany w ubiegłym roku przez Wydawnictwo Prawnicze i „Gazetę Sądową i Penitencjarną”.

7. Plan nasz uzupełniają jeszcze tzw. pozycje usługowe, wydawane na zlecenie Zrzeszenia Prawników Polskich, Społecznego Komitetu Przeciwalkoholowego i Naczelnej Rady Adwokackiej. Są to cykle broszur o charakterze popularyzatorskim (np. broszury o prawniczych aspektach walki z alkoholizmem, przeznaczone m.i. dla ławników ludowych) lub szkoleniowym (np. różne serie broszur dla uczestników kursów organizowanych przez Zarząd Główny ZPP, Zarząd Okręgu dla m.st. Warszawy ZPP i Zarząd Okręgu Warszawskiego ZPP).

KRONIKA

1. KONKURS KRASOMÓWCZY STUDENTÓW PRAWA

W dniach 13—15 grudnia 1968 r. odbył się w Krakowie VIII ogólnopolski konkurs krasomówczy studentów prawa. Nagrody ufundowały m.in.: Naczelna Rada Adwokacka w wysokości 3 000 zł za najlepszą mowę obrończą, Krakowska Wojewódzka Rada Adwokacka w wysokości 1 000 zł również za mowę obrończą oraz Redakcja „Palestry” — w postaci jednorocznej prenumeraty pisma za koncepcję obrony.

W konkursie wzięło udział 9 przedstawicieli wszystkich środowisk uniwersyteckich z kraju. Każdy uczestnik Konkursu wygłaszał mowę oskarżycielską i mowę obrończą.

Jury pod przewodnictwem dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego i zarazem dziekana Krakowskiej Rady Adwokackiej adwokata doc. dra Kazimierza Buchały przyznało I nagrodę Markowi Ostrowskiemu z Warszawy, za najlepsze zaś mowy obrończe przyznało dwie drugie nagrody konkursu — *ex aequo*